

"Elskatt är fullständigt irrationellt"

– Skatt på el är omotiverat från miljöpolitisk synpunkt. Elektricitet i sig är inte en förbrukare av naturresurser. Hälften av vår el i Sverige kommer dessutom från vattenkraft som är en i bästa mening förnybar resurs. Det säger Sören Wibe, professor i skogsekonomi vid Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå och socialdemokratisk riksdagsman.

– **ELSKATT GRUNDAR SIG PÅ** tanken att energi i sig förorenar, vilket är direkt felaktigt. Man är inte mer miljövänlig ju mindre energi man förbrukar. Vill man värna om miljön gäller det att istället beskatta utsläpp och miljöförstörande verksamhet, menar han vidare.

När det gäller utsläpp av koldioxid och koloxid verkar, enligt Wibe, också synsättet råda att ju högre skatt desto bättre.

– Det finns naturliga ekonomiska gränser för detta. En bensinskatt på 1 000 kronor litern är inte rationellt. Det gäller att väga nytta mot kostnader och detta har också utretts oerhört nog.

– Men det som då framkommit verkar till exempel inte ha påverkat miljöpartiet liksom många representanter i mitt eget parti. Men det finns gränser för allt. Det finns en punkt då energibesiktningen upphör att vara rationell.

Vissa skatter för höga

– Vissa skatter är också högre än vad som är motiverat från miljöpolitisk synpunkt. Det gäller t ex just bensinskatten. De höga skatterna motiveras ofta med att det råder osäkerhet om utvecklingen. "Vi vet inte vad som kommer att hända. Därför är det bäst att vara redo."

Men detta är inte en rationell hållning, menar Wibe. Skattesatsen måste fixeras utifrån faktiska underlag och utefter en medveten rationell prognos om utvecklingen i framtiden.

När det gäller energisparande förordar Wibe att ett rationellt synsätt ska råda även där.

– Det är alltid bra att spara på el eller energi, det vill säga att vara rationell och inte slösa, säger Sören Wibe.

– Det handlar då om en användning som motsvarar nyttan med den. Man kan ju t ex ha så många lampor tända som man har behov av. Att tända ytterligare en ger inget mervärde. Det handlar om att använda resurser på ett sätt som motsvarar de behov man har.

– Men det finns ingen anledning att spara mer på el



Foto: Bertil Ericson/Pressens Bild

Sören Wibe är professor i Skogsekonomi vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå och socialdemokratisk riksdagsman. Dessutom suppleant i riksdagens näringsutskott och ledamot av utbildningsutskottet. I energifrågorna har han högst bestämda åsikter. Ett av de största misstagen i miljöpolitikens historia är att energin på sjuttioalet blev naturens och miljöns fiende, säger han.

än på andra varor. Vi skulle t ex kunna lägga en extraskatt på kläder för att spara på världens förråd av tyger, men de idéerna skulle ingen acceptera.

Sparandet en kvarleva

Enligt Sören Wibe är synsättet att det i alla lägen är bra att spara på just energi en kvarleva från sjuttioalet.

– Energi blev då på något underligt vis naturens och miljöns fiende. Det är, tror jag, ett av de största misstagen i miljöpolitikens historia och har förlätt många till att tro att om man bara använder lite energi så värnar man om miljön. Tyvärr tror jag att detta synsätt gjort det goda till det bästas fiende. Och tyvärr är många av våra politiker alltför politiskt korrekta för att våga ifrågasätta denna irrationalitet.

MONICA GISELSON

monica.giselson@telia.com

Dubbla VD-frågan avgjord

”FÖRNUFTET HAR SEGRAT”

Foto: Bertil Ericson/Pressens Bild



Delad glädje – dubbel glädje. Borttaget förslag om dubbla VD i elbranschen gjorde såväl näringsminister Leif Pagrotsky som Svensk Energis VD Bo Källstrand glada.

Nätföretag med färre än 100 000 kunder behöver inte införa ”dubbla VD-funktioner”. Det är innebörden av ett regeringsförslag som överlämnats till lagrådet. Därmed följer regeringen förslagen i EU-direktivet och många små svenska bolag slipper helt onödiga fördyringar.

LAGRÅDSREMISSEN gäller förslag till gemensamma regler för den inre marknaden för energi i Sverige, som ska träda i kraft den 1 april 2005.

Förslagen stärker kundernas ställning för el, naturgas och fjärrvärme, enligt näringsminister Leif Pagrotsky. Han får medhåll från elbranschen.

”I en av branschens hjärtefrågor har förnuftet segrat”, säger Bo Källstrand, Svensk Energis VD, i en första spontan kommentar:

– Ett tvång att dela upp VD- och styrelsefunktionerna mellan elhandels- och nätbolag skulle ha medfört stora negativa konsekven-

ser i form av ökade kostnader och på sikt minskad mångfald, eftersom små elhandelsföretag hade slagits ut.

Branschen kraftigt emot

Elbranschen har tidigare reagerat kraftigt mot ett delbetänkande från El- och gasmarknadsutredningen. Där föreslogs att Sverige inte skulle utnyttja EU:s möjlighet att undanta bolag med färre än 100 000 kunder från reglerna mot korssubventionering mellan nät- och handelsföretag.

Svensk Energi framförde en mängd tunga sakskalet mot att införa ett sådant förbud. Frågan har hela

året engagerat många företag i branschen. I början av september presenterade Svensk Energi en rapport till näringsdepartementet som styrkte att det inte förekommer korssubventionering mellan elnätföretag och elhandelsföretag.

Att regeringen nu lyssnat på branschens synpunkter gagnar alla kunder på den svenska elmarknaden och de berörda företagen, eftersom dessa fortsättningsvis kan arbeta vidare med sina verksamheter utan de organisatoriska förändringar och fördyrande kostnader som ett förbud skulle ha inneburit.

Lagradsremissen innehåller, förutom förslag i den sk VD-frågan, bl a följande:

- Förslag om skärpt tillsyn av nätverksamheten på så sätt att nätföretagens metoder för tariffer ska fastställas i förväg. Detta innebär att ellagens regler angående tariffer måste förtydligas.
- Svenska Kraftnäts villkor för balansering av el ska också fastställas i förväg på motsvarande sätt.
- För fjärrvärme ställs krav på ekonomisk särredovisning av fjärrvärmeverksamheten.

KALLE LINDHOLM
kalle.lindholm@svenskenergi.se

KORT BAKGRUND – ”DYRT” FÖRSLAG FÖRRA ÅRET

El- och gasmarknadsutredningen uttalade i ett delbetänkande (SOU 2003:13) förra året att Sverige inte skulle utnyttja EU:s möjlighet att undanta bolag med färre än 100 000 kunder från reglerna mot korssubventionering mellan nät- och handelsföretag. Strängare regler föreslogs för svenska koncerner, oberoende av storlek. Det främsta skälet från utredarens sida var farhågorna om korssubventionering mellan nät- och elhandelsföretag. Delbetänkandets förslag innebar ett förbud mot gemensam VD, styrelse och firmatecknare i nätföretag å ena sidan och elhandels- respektive elproduktionsföretag å andra sidan. Därmed skulle EU:s ambition att inte i onödan fördyra för mindre bolag frångås.

DÅLIGT BESLUT

”Vill vi över huvud taget ha nya kraftverk?” Hård kritik mot det svenska klimatarbetet

Svensk Energi och Svenska Gasföreningen reagerar starkt mot den svenska tilldelningen av utsläppsrätter. Effekterna leder till en snedvridning och är fullkomligt oacceptabla. Det borde i stället handla om att skapa bra ramvillkor. Tilldelningen måste vara internationellt harmoniserad för att Sverige ska kunna utveckla en rimlig nivå på elproduktionskapaciteten i framtiden och skapa arbetstillfällen.

BAKGRUNDEN är den tilldelning av utsläppsrätter som energibranschen fått inom ramen för handelssystemet med utsläppsrätter av koldioxid, som träder i kraft efter årsskiftet. Fördelningen gynnar förorenande kraftverk i utlandet och hindrar utbyggnad av egna anläggningar i Sverige.

Bo Källstrand, VD i Svensk Energi, kommenterar:

– Sverige kan bidra aktivt till sänkta utsläpp av klimatgaser i Europa genom att utnyttja våra möjligheter att bygga kraftvärme. När vår egen regering beslutar om utsläppsplaner, som missgynnar svensk produktion, måste frågan bli: vill vi över huvud taget kunna bygga nya kraftverk i Sverige?

Kraftvärmens hårt drabbad

Kritiken från energiföreningarna har nyligen framförts i ett remissyttrande som handlar om klimatarbetet. Föreningarna anser att Sverige aktivt måste verka för att tilldelningen inom handelssystemet harmoniseras. Samma regler måste gälla alla EU-länder. Särskilt märkbara blir konsekvenserna av tilldelningen för nya anläggningar inom el- och kraftvärmesektorn.

El är en produkt som handlas internationellt. Vi har möjlighet att avgöra själva hur mycket vi vill producera här i Sverige. Nu väljer vi att kraftigt försämrade möjligheterna för vår egen energisektor, något som drabbar Sveriges konkurrenskraft. Utifrån de nationella allokeringsplanerna har Svensk Energi räknat fram följande exempel kring tilldelningen till nya elproduktionsanläggningar:

■ En ny naturgaseldad kraftvärmearläggning (som både producerar el och värme) med bästa teknik, som placeras i Sverige, får endast cirka 60 procent av sitt behov av utsläppsrätter. Samtidigt får motsvarande anläggning i Danmark 90 procent av sitt behov, i Finland 100 procent, i Tyskland 120 procent och i Polen minst 100 procent.

■ En ny naturgaseldad kondensanläggning (som bara producerar el) med bästa teknik får ingen tilldelning alls om den placeras i Sverige, medan den i Finland får 100 procent, i Danmark ca 70 procent, Tyskland 100 procent och i Polen 100 procent av sitt behov av utsläppsrätter.

Dessutom kan nämnas att exempelvis i Tyskland är en ny anläggning garanterad en känd årsvis tilldelning i 14 år framåt.

Beakta helheten i beslutet

Svensk Energi och Svenska Gasföreningen betonar gemensamt vikten av internationell harmonisering och internationellt samarbete:

– Det är väsentligt för framtida klimatöverenskommelser att en verkligt internationell lösning kan hittas, där så många parter som möjligt ingår. Endast på detta sätt kan det säkerställas, att utsläppsminskande åtgärder först kommer till stånd där kostnaden för reduktion är som lägst.

För att ny elproduktionskapacitet ska ha en möjlighet att komma till stånd måste också tillståndsgivningen effektiviseras och elcertifikatsystemets långsiktighet och trovärdighet öka. Klimatfrågan och den svenska klimatpolitiken måste ses i ett helhetsperspektiv. Här måste hänsyn tas till politiska beslut om kärnkraftens framtid.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

REGERINGEN OM KRAFTVÄRMEN

Regeringen konstaterar i sin strategi om den fortsatta avvecklingen av kärnkraften, som tagits fram ihop med centern och vänsterpartiet, att naturgas bör företrädesvis utnyttjas för kombinerad el- och fjärrvärmeproduktion i kraftvärmeverk och för att ersätta olja och kol. Naturgasen får inte förhindra den kraftfulla utvecklingen av biobränslen som nu sker. Det finns alltså en ambition att satsa på kraftvärmeverk. Den har inte visat sig i tilldelningen av utsläppsrätter. Som vanligt finns motsägelsefulla signaler.



Foto: Ingemar Schön/Sydkraft

Färsk Temo-undersökning: BESLUTET OM BARSEBÄCK OGILLAS

En nyligen genomförd Temo-undersökning visar att sex av tio svenskar tycker att beslutet att stänga Barsebäck 2 nästa år är dåligt. Miljömålet att inte öka utsläppen av växthusgaser till atmosfären rankas fortsättningsvis högst.

TEMO HAR FRÅGAT över tusen svenskar i åldern 16 år och äldre, representerade över hela riket, om deras syn på kärnkraften. Undersökningen genomfördes den 6 – 12 oktober åt Kärnkraftsäkerhet och Utbildning AB (KSU).

Mätningarna inleddes 1997. Nytt för i år var en fråga om det var rätt av regeringen att tillsammans med

centerpartiet och vänsterpartiet komma överens om att stänga Barsebäck 2 nästa år. 60 procent svarade nej och 29 procent ja.

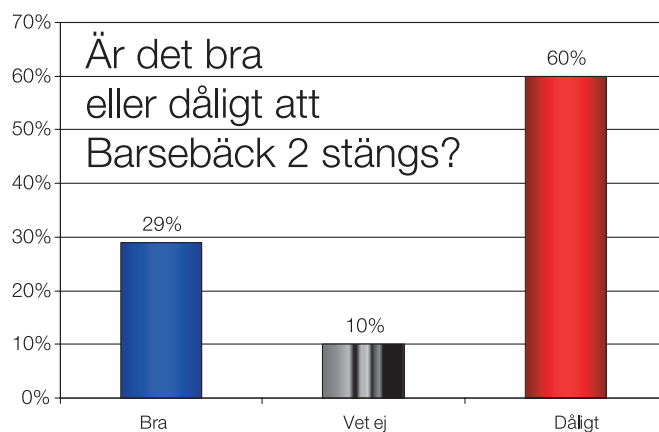
KALLE LINDHOLM
kalle.lindholm@svenskenergi.se

På tråden:

Hallå där, Arne Modig, ansvarig för undersökningen hos Temo

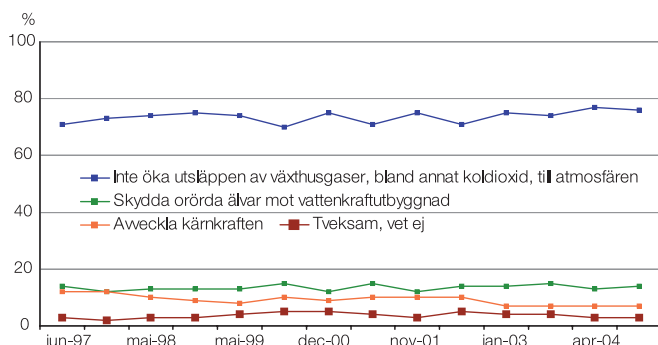
29 procent anser att det var ett bra beslut att stänga Barsebäck 2 nästa år. Det är en högre siffra än vad vi kan se i andra undersökningar som nyligen gjorts. Vad kan det bero på tror du?

– Möjligen är många trötta på frågan. Barsebäck har ju debatterats länge och placeringen av verket har ifrågasatts, inte minst närheten till Danmark. Samtidigt tror jag att många inte är så engagerade i den framtida energiförsörjningen. Det är ingen stor fråga hemma i köket och man kopplar inte en nedläggning till de konsekvenser det får i form av ökat importbehov m m.



Växthusgaser viktigaste miljömålet

Tre av fyra svenskar tycker att det viktigaste miljömålet är att inte öka utsläppen av växthusgaser. 14 procent rankar skyddet av de orörda älvorna som viktigast. 7 procent svarar att det viktigaste målet är att avveckla kärnkraften.



Fortsatt användning av kärnkraften får högt stöd

Andelen tillfrågade som är för fortsatt användning av kärnkraften (eller utveckling av den) är 82 procent. 15 procent stöder en avveckling av kärnkraften.

